Năm thứ mười, số 2.5 ra ngày 1909 — Mỗi số 5 xu — Giấy phép từ 1er Août 1923

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONK
DÉPÔT LÉGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DÉPÔT LÉGAL IMPRIMERIE N° 1215

HANOI

	Deux mois	Trois mois	Six mois	Un an
Một năm	5 $00	6 $90	6 $80	12 $00
Cho lãng vẽ	»	6.60	6.00	»
Cho nông-gia	»	5.00	5.00	»
Sáu tháng	3.00	3.80	3.20	6.00
Ba tháng	1.80	1.75	1.60	3.00
Một tháng	0.50	0.80	0.55	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
97-99, Rue du Coton, Hanoi

Propriétaire : A. E. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0$15 le c/m
Maximum dans la 3me page . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái tâm-nghiệp của xứ ta có thể chấn-hưng được không ?

Điện-tín Âu-châu mới đây có tin rằng Quan Thuộc-địa bộ Thượng-thư A. Sarraut đã trình bày với Nội-các về những phương-pháp khoáng-trương tâm-nghiệp ở các Thuộc-địa. Nghe tin ấy, ta lại ngành lại mà trông cái tâm-nghiệp bản-xứ, khiến ta có cái hy-vọng vô cùng.

Than ôi ! cái tâm-nghiệp ở xứ ta, đã ai muốn kiêng không nói đến chữ thất-bại mặc lòng, trông cũng không có thể kiêng nốt cả câu suy-sút chẳng bằng ai, mà không nói đến. Cái nghề trồng dâu chăn tằm nó cũng không hơn gì cái nghiệp gốc là cái nghiệp nông của ta mấy nỗi! Khí dụng đơn-sơ, làm ăn cầu thả, giống má chẳng chọn, phương-pháp chẳng sành, đó là cái đặc-điểm doanh nghiệp của người mình, nông cũng thế mà tang thì cũng thế. Vì vậy cho nên số lậu-chi ra ngoài, về một khoản mua các hàng tơ mỗi năm ở ta không phải là nhỏ. Tức thay ! ruộng có đất có, tơ có tằm có, mà đến đỗ tơ thì phải dùng ngoại-hóa, tuy bảo rằng người mình không có lòng với nội-hóa, hay người mình còn vụng dệt tơ lụa. Song kỳ-thực thì số tơ một năm của mình xuất-sản có được là bao ! Nghề dệt tơ lụa chưa khéo, người mình không có lòng với nội-hóa, tuy có hai cớ ấy nữa, song nếu số tơ sông xuất-sản được khá, thì còn mong thủ thường vào đó mà giật gấu vá-vai, như số thóc-gạo của ta tuy xấu, song cũng không năm nào phải mua ở ngoài, thì dẫu bảo rằng chất gạo xấu, ăn không được bỏ, bán không được đắt đầy mặc lòng, cũng còn hơn là của vào không có chỉ có của bán ra vậy. Cái tâm-nghiệp của ta như thế, mà không chấn-hưng lên được, là chỉ tại cái tính làm ăn nhân-tuần lần-khửa của người mình ; mà nhất là cái tính không biết hợp-quần nữa.

« Một cây làm chẳng nên non,
Ba cây tụm lại nên hòn núi cao. »

Cái gương hợp-quần của người mình đã treo cao tự những đời nào, thế mà đến nay cái tính-chất ấy còn bạc-nhược quá. Ngay như nghề nuôi tằm ở ta cũng thế, trước đây, từ lúc chính-phủ sang Bảo-hộ, nào có phải không chỉ đường vạch nẻo cho ta đâu ! nào nhà phát giống, nào sở thực-hành, người học cũng nhiều, kẻ biết cũng lắm. Bảo rằng chính-phủ không lưu tâm, không được, bảo rằng người mình không biết, cũng không đúng. Thà mà mèo lại hoàn mèo. Cái tâm-nghiệp của người mình tuy chẳng đặt lối, cũng không sao tiến được một bước. Đó lại chẳng phải là cái tính ngại công tổn của, nay lần mai lữa, nó xui nên cái lậu tập chẳng ra gì đó sao ? Đó lại chẳng phải kẻ muốn làm không sẵn vốn, kẻ sẵn vốn không chịu làm, không biết xuất tài xuất lực, đồng lao công tác, để mở mang lấy lợi đất của trời đó sao ? Các nhà tiểu tâm-hộ cho rằng không đủ sức không đủ tiền, song nếu biết gom góp nhau, thì làm gì chẳng họp thành được một nhà đại-tâm-hộ, đường dù xa cũng có thể xin lấy giống về mà gây được ! nhưng mà không ! chẳng mong tiến chúng, chẳng thiết cải lương, lỗ lãi nhờ trời, hơn thua theo gió, góp vốn chung lưng, sợ nữa lại có người ăn cắp ! lớn người to ngã, dở-dói ra nào đã chắc đâu. Ấy cái tâm-tính tí-tiết biển-hiệp của người mình, sở dĩ nó gây nên cái nhược-điểm cho hết thảy trăm nghề trăm nghiệp trức như nghiệp giống dâu chăn tằm đó, gì cũng phải kém hèn ! Vì vậy mà đối với tin này ta mong, mà ta lại buồn. Mong là mong cái tâm-nghiệp yêu ớt của ta, sẽ có một ngày nhờ được cái phương pháp khoáng-trương tâm-nghiệp mà chấn-hưng lên được bằng người, lo là lo một nỗi người mình không có tính-chất họp-quần thì dù phương-pháp đó dẫu hay đến đâu, chưa chắc người mình đã lợi dụng mà khoáng-trương lấy mối lợi tự-nhiên ở đất nước này vậy.

Phải ! chưa chắc thật ! nói về những phương-pháp khoáng-trương mối lợi, mà Chính-phủ bảo-hộ lưu tâm đến để dẫn-đạo cho mình cũng đã chán đầy ! Ngay như năm ngoái Chính-phủ đặt ra sở Dương-hải ngư-nghiệp, chẳng phải là muốn dẫn-đạo người mình có chỗ mà hỏi-han về những phương-pháp đánh cá-biển để tự khoáng-trương lấy mối hải-lợi đó sao ? Giá người mình biết họp-quần, thì một người tuy vốn đơn sức yếu, không thể mua tàu sắm lưới mà thu cái hải-lợi của mình, lại không có thể hô-hào cổ-động, kể tung người hứng, kể gọi người thưa, gom góp nhau lấy tiền vạn bạc nghìn mà đông lao công-tác đó sao ? Nhưng không, người mình không thế, không hiểu nghĩa họp-quần, nên mới quáng mắt chậm chân, để bọn Hoa-kiều là người ăn gửi nằm nhờ phỗng tay trên mất ! Xem thế thì những phương-pháp khoáng-trương tâm-nghiệp nào đã chắc gì !

Than ôi ! Nước ta là một nước nghèo ! duy nghèo lại càng phải khoáng-trương thực nghiệp, duy nghèo lại càng phải biết họp-quần để góp vốn chung lưng mà mở-mang, mà làm lụng cho đạt tới cái mục-đích nước mạnh dân giàu. Thế mà tiếng họp-quần ở ta ngày nay, chẳng những ta không biết mà thôi. Đến nỗi ai nghe lọt vào tai còn khiến cho người ta phải giật mình rồn gáy. Nay hội này ông thủ-quỹ tiêu hết tiền-nong, mai hội kia ông thư-ký lấy hết giấy má, nay ông chủ-nhiệm này ăn cắp chán rồi từ-chức, mai ông quản-lý kia phá hoại chán rồi bỏ đi. Cho hay ở một nước mơn-hèn thì dù kết hội lập xã cũng là một việc người ta lừa lọc nhau, lường gạt nhau, tranh lẫn nhau, dồi lẫn nhau, cái vốn hội tức là cái tang-vật ăn cướp trốc tay để mấy ông mặc áo công-ích, đeo na nhiệt thành xúm xít với nhau để tính đào bỏ sỏi cũng có khi là một miếng ngon của một ông độc hưởng, như thủ-quỹ hội ái-hữu nào mới rồi đó. Ôi ! họp-quần !

Nhưng thôi ! cái lừa họp-quần của người mình bị mưa sa gió táp mà hóa ra đồng tro tàn đó, có thể gây lại được chăng ? Ta mong rằng các nhà có tư-bản nên mau mau góp sức, khoáng-trương lấy tâm-nghiệp ở bản-xứ để lợi-dụng lấy những cái phương-pháp của Chính-phủ sắp khoáng-trương nghề ấy ở xứ này. Cách-ngôn tây có câu : « Dịp tốt không chờ người do-dự ». Ta dám hỏi câu rằng : Các nhà doanh-nghiệp ta có biết họp-quần không ?

B. M.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 31 Juillet 1923

Pháp, Bỉ với Anh

Hai quan đại-sứ nước Pháp, nước Bỉ đã giao cho bộ ngoại-giao nước Anh bức thư trả lời của hai nước Pháp, Bỉ.

Việc nước Đức

Ngày hôm chủ-nhật, tại Coblentz, hàng mấy vạn người trong hạt Rhénanie hoan-nghênh bác-sĩ Dorten. Bác-sĩ vẫn nhiệt-thành về việc đem đất Rhénanie lập làm một cộng-hòa dân-quốc.

Tiền tệ trong hạt sông Rhar vẫn không đã dàng, nên giá tiền công thợ rất là không tiện.

Bệnh tình quan tổng thống Harding

Bệnh tình quan Harding nặng hơn, nên ngài phải hoãn không đi đến California.

Cuộc hòa Đông-âu

Ông Giáo-chủ đạo Hy-lạp có điện lời mừng Mustapha Kémal, và thay lời dân Hy-lạp trong thành Constantinople mà kính chào ông.

Hai chánh-phủ Hoa-kỳ và Thổ-nhĩ-kỳ vẫn thương nghị với nhau ở Constantinople. Người Hoa-kỳ muốn được mấy cái quyền lợi về đường tài-chính và về đường tư-pháp và được đem các đồ cần dùng cho nhà thương và trường học nhập cảng nước Thổ mà lại không phải đóng thuế thương-chính.

Phái-bộ Gia-nã-đại

Ngày chủ-nhật mới rồi, thành Verdun đã đặt lễ nghênh-tiếp phái-bộ Gia-nã-đại cùng đi với chuyến hỏa-xa đầu-xảo của nước Gia-nã-đại. Phái-bộ đi thăm cuộc đấu xảo kỹ-nghệ bản xứ, và thời cơm ở trại linh trong thành.

Cuộc hội-nghị của các nước về cuộc Tiền Đông-minh

MM. Benès, Nintchitch, và Duca hội-nghị với nhau ở Sinaïa, đã bàn xong các vấn-đề quan-hệ về nước Hung và nước Bảo. Đối với nước Bảo, hội-đồng đã ấn định với nhau xong một bản giao-ước. Đối với nước Hung, hội-đồng định theo như các điều-khoản của hội-đồng các quan đại-sứ đã quyết định về cái trái khoán Magyar. Sau hội-đồng xét cái chương-trình của hội Vạn-quốc nay mai.

Cavite, ngày 27 Juillet 1923

Nga với Nhật

Tin Moscou. — Cứ như tin tức đích xác nhận được mới đây, cuộc điều-đình của hai nước Nga Nhật đã phải đình hoãn, vì nước Nhật yêu-sầu những điều-khoản khó khăn quá.

Mấy nhà thám-hiểm mất hẳn tin tức

Tin Washington. — Nước Hoa-kỳ định cho cái khí-cầu Z.R.I. đi tìm mấy nhà mạo hiểm đi đến đất Wrangel đã hai năm nay, mà không có tin tức gì gửi về cả. Khí-cầu Z.R.I. gần làm xong.

Cavite, ngày 30 Juillet 1923

Trong kho nhà-băng một đồng xu không có

Tin Berlin. — Đêm hôm qua, các nhà ngân-hàng tại Berlin không còn đồng xu nào để phát ra. Nguyên các nhà ngân-hàng chỉ có một ít tiền tệ để đổi thì vét sạch để phân phát cho các nhà đến đổi, trong kho không còn một đồng xu nào. Các nhà ngân-hàng có ý tạ đến hôm sau sẽ có tiền, nhưng chỉ đổi được giấy nhỏ mà thôi. Các nhà du-lịch không đổi được tiền tiêu, nhiều người phải trở lại.

ĐIỆN TÍN GỞI NGUYỄN CẢ CHỮ

Mấy tháng trước đây bản-quán đã nói về việc nước Pháp đương đặt mấy sở gửi điện-tín nguyên cả chữ. Vậy ngày hôm 17 Juin mới rồi sở điện-báo đã gửi một cái điện tín theo lối ấy từ Lyon đến Maimaison. Bức điện tín ấy viết theo lối chữ rất vào một tờ giấy có chia ô, tức là kiểu giấy nay mai sẽ dùng cho công chúng gửi điện tín.

Tờ giấy có hai ô, mỗi ô phải giá là 10 quan, viết chữ đầy hai ô ấy phải giá tiền cước 20 quan.

Vậy càng viết thu nhỏ được bao nhiêu, thì càng được lợi ngần nấy. Vì vậy bức điện tín gửi thí nghiệm đây, viết bằng chữ viết rất rõ ràng có hai ô được 1.413 tiếng. Giá thế gửi bằng lối điện-báo thường thì tiền cước mất độ 213 quan. Như vậy thì lối điện tín nguyên cả chữ này lợi hơn biết bao.

Lại xem như gửi 1453 tiếng mà mất có sáu phút thì lại còn nhanh hơn điện báo nhiều. Đành giây thép nhanh lắm mới phải đánh cước 60 sáu chục tiếng, thế thì đánh đi 1.453 tiếng ít ra cũng mất 25 phút đồng hồ.

HÀI ĐÀM

Bộ quần áo tây khốc

Một hôm, một bộ quần áo tây phàn nàn khóc với nhau về nỗi người Việt-Nam, lắm kẻ xử với họ tệ quá. Họ kêu mình nhiều người tây không ra tây, ta không ra ta. Thế mà cứ lấy cớ nắng nhỏ, đi đâu cũng mang bọ đi mà diện, mà bêu xấu lấy. Họ kêu nhất là tập phải chàng nào hay bẩn, thường đem bọ lên ngồi xoay tròn ở chiếu rượu nhà cô đào, thì thực lắm nhục cho bọ vô ngần. Rồi cùng nhau đồng-thanh than thở :

— Quần nói : tao khổ nhất ! các anh tính trời nực này mà xếp vòng tròn trên chiếu rượu ! !

— Áo kêu : tao thì cũng khổ ! rượu và đồ ăn nó đổ cả vào ! !

— Cà-vạt kêu : tôi mới lại khổ hơn ! thường nó giẻ-cơ nhau vì tính hay vì nết quịt tiền, nó cứ mình nó nóm, giẻ đứt ra cũng có ! !

— Mũ kêu : tao thì cũng chẳng ra sướng gì ! nhiều lúc nó mải mê nhau, nóm cả mình vào gốm giường xó phân ! ! !

Được rồi bộ quần áo tây cùng nhau khóc hu hu ! !

Tàng Thành

THỜI TIẾT NĂM NAY

Thời tiết năm nay bình như ở đâu cũng thất thường thì phải, chứ chẳng phải riêng ở một xứ ta.

Cứ như tin tức mới đây, thì ngày 21 Juin mới rồi là ngày lập-hạ, tại nước Pháp trời lạnh. Ngày hôm ấy hàn-thử-biểu lúc thấp nhất là 5° 2, lúc cao nhất là 18° 6, độ đồng hồ 1 giờ 9.

So với số độ đồng trong ngày hôm ấy về mọi năm là 17°1, thì kém hẳn là 5° 2.

Trong ngày hôm ấy ở Mỹ-châu trời lại nóng dữ dội. Trong khi người Pháp kêu rằng trời lạnh trái mùa, người Hoa-kỳ lại khốn khổ về nóng bức. Cứ tin rằng mấy hôm ấy có tới 58 người Hoa-kỳ chết về trời nóng. Người ta nói rằng hai mươi năm nay ở Hoa kỳ mới lại thấy ngày 20 Juin nắng dữ như thế. Một ngày hôm ấy riêng thành New-York có năm người bị chết về nóng. Đêm ngủ trong nhà nóng quá không chịu được. Người giàu có thì ra nằm ở ngoài bờ bể, người nghèo thì ngủ ở ngoài sân hoặc ngoài vườn về phố.

THUỐC TRỊ BỆNH LAO ĐÃ ĐẾN NGÀY TÌM THẤY CHƯA ?

Mới rồi bác-sĩ Dreyer, là giáo-sư về khoa bệnh-nguyên-học tại Cao-đẳng học-đường Oxford có trích với một hội-đồng Y-học tại Londres một việc của bác-sĩ để phát-minh được, có thể đem dùng trong phép trị bệnh lao.

Bác-sĩ đã tìm được một thứ thuốc tiêm, chắc là dùng được việc lắm.

Các thứ thuốc tiêm trị bệnh chế theo cách nuôi vi-trùng, thường là một thứ nước trong có vi-trùng chết rồi, hoặc là vi-trùng đã làm cho bớt độc đi.

Thuốc ấy tiêm vào trong cơ-thể, thì trong cơ-thể thành ra có một thứ vi-trùng, vi-trùng sinh sản và số trong máu, làm cho cơ-thể có thể trừ được vi-trùng độc cùng một loài, một giống với vi-trùng sinh ra ấy. Song các loài trùng độc có thứ khỏe có thứ yếu. Thứ khỏe thường ở ngoài cơ một cái bì hoặc bằng mỡ hoặc bằng sáp, bảo-hộ cho các loài vi-trùng riêng kia không có thể trừ nổi nó được. Đại-khái như giống trùng độc về bệnh lao, thì xưa nay dùng thuốc tiêm nào cũng không trừ được cả.

Bác-sĩ Dreyer lại nghiệm thấy rằng : những chất trong các cơ-thể bị bệnh lao, đem ngâm vào chất formol, rồi lại đem ngâm vào rượu, khi chiếu kính hiển vi xép, không trông thấy vi-trùng, mà ở trong ấy cũng có là có vi-trùng, chứ không có lẽ không có được. Thực thế, muốn trông thấy vi-trùng kèn, (vi-trùng bệnh lao) thì phải dùng thuốc mà nhuộm, thuốc ấy vào cái bì sáp ở ngoài, thì vi-trùng trông rất rõ. Vậy trong chất cơ-thể ngâm vào chất formol hay rượu mà không trông thấy vi-trùng, chắc là vì cái bì ở ngoài bị tan mất rồi.

Bác-sĩ nghiệm thấy thế, bèn dùng formol và rượu làm cho vi-trùng nhỏ đi chỉ thuốc tiêm mất cái bì ở ngoài đi, chỉ được một thứ thuốc tiêm vào trong cơ thể, thì trong cơ-thể sinh ra chất trị được vi-trùng làm ra bệnh. Bác-sĩ dùng thuốc ấy tiêm cho chuột bạch bị bệnh lao, thì thấy gây được nhiều điều như ý lắm. Sau bác-sĩ đem thí nghiệm vào mấy người đau, cũng có khi thấy nghiệm có khi lại không. Xét ra những khi bị đau ở ngoài màng phổi, thì tiêm thuốc ấy được việc lắm. Ấy công việc của bác-sĩ thí nghiệm mới thấy thế, song từ đấy đến khi tìm được thuốc trị bệnh lao tường cũng còn lâu vậy.

LỜI ĐÀN BÀ

Không dại

Người khôn em-xẻ chẳng-đáo từng việc, việc lắm không gấp rút, không chậm trễ, không khoe-khoang, không yên lặng mặm mồ ; tay ngỏ vật của ai, nhưng chẳ tri rất là có trật-tự, trong lòng vẫn nắm nắm nơm nớp nghĩ mình như chưa đủ, cho không dám tự-đắc bao giờ ; không thua người dại, tính khi nọa nhược, hay ưa dự, thấy điều gì hơi có ngăn trở đã vội bỏ qua, đi có tiếng làm việc mà mười việc đã làm chưa việc phải dở dang, thời kỳ cục toàn là vô liêm hết thảy. Cách-ngôn Tây có câu « Tài-năng không gì lạ, chỉ khéo có chịu khó nhọc và siêng năng thôi », ở-o nên dại đến đâu mặc dù mà biết gắng gỏ chuyên cần, lần lần cũng có ngày bỏ dại nên khôn được.

Đại phàm thiên hạ sự lý ngày càng phát sinh vô cùng vô tận, có điều nhân-cho là phải, mà người nay lấy làm trái cũng có, thế thì người nay cho là phải cả, biết đâu người sau lại chẳng bảo là trái hay sao ? Cái lời cổ-nhân chưa từng nói bao giờ mà người nay nói cũng có, người nay chưa nói đến, biết đâu sau này há không có kẻ nói hay sao ? — Bởi vậy sự khôn sự dại khó mà cân nhắc cho đúng, song đã khôn đủ dại đến là không hại ; chỉ duy nửa khôn nửa dại mới là nguy hiểm ; ở về cái thời-đại bán khai, hạng người ấy thật không thiếu gì, không những đàn ông đã thế, đàn bà cũng vậy, ai cũng nói thánh nói thần tự cao tự đại, văn-chương mồm mép, kiến-thức vu vơ, nghe không biết nghĩ, thấy không biết suy, muốn sao làm vậy, tự tâm tự tính không cần ai khuyên bảo lời ngay lẽ phải lại còn trách, kẻ có ninh khéo hót, thích ý vừa lòng, con người thế ấy đến bao giờ chưa chắc thoát khỏi sự lầm, mà có phải lầm lấy hại lấy một mình cho đáng kiếp, lại còn lây cho mọi người quanh quẩn tiếc thay cho mình, chẳng cũng oan uổng lắm ru.

Nên chi thà rằng : khôn cho người ta rái, dại cho người ta thương chớ mong mang mà người ta ghét.

Đạm-Phương nữ sử

Cuộc thi thơ

Của Nữ-tri-Quyên nữ-sĩ

Thơ thi

CLX

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Cỏ miếu là đây hãy ngửa trông,
Chín nhận cung trường bao phát mũ,
Một tòa khuê các trăng văn-phong.
Bia văn bảng giáp đền sông Nhị,
Đạo thờ cao kiên vững núi Nùng.
Ấy chốn Hà-thành thờ chí thánh,
Muôn đời hương hỏa biết bao cùng.

Nguyễn-văn-Quế
Instituteur à Phố-lạng-giang

CLXI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu mạo này cùng với hóa-công,
Trong ánh Tổ-vương soi nhật nguyệt
Ngoài bia hiền sĩ mấy thu đông.
Lửa Tần khôn nỗng nguồn sông Nhị,
Gió Hán toàn bay ngọn núi Nùng.
Cuộc trải tang-thương in dấu cũ
Đền hương Hồng Lạc mấy lời chung.

Võ-văn-Khai
Làng Đông-trang, Ninh-bình

CLXII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu Giám ngày nga rực một vùng.
Thờ đức rõi truyền nên vạn thế (1),
Cung tường dâu đẹp thợ thiên công (2)

(1) Vương giả đi cầu chân vị thế, thành nhân đi vạn thế vi thế.
(2) Phương nhân hữu công nguyên khí.

Góc khuê trước sáng miền kỳ Bắc,
Bia đá thơm danh đạo nát Đông.
Đầu cả cõn đây tử họ Lý,
Non Bình hương lửa đổi non Nùng.
Bùi-uyên-Chương
Huyện Yên-mô, Ninh-bình

CLXIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Không miếu tôn nghiêm chốn Nhị Nùng.
Cửu nhận xây cao nền phật mệ,
Tam quan mở rộng cửa ân cung.
Soi gương luân-lý chung trời Bắc,
Rọi đuốc văn-minh rực bể Đông.
Lễ nhạc y quan nền quốc-túy,
Nhờ từ vua Lý dựng nên công.

CLXIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Bởi có vua-từ rất trọng-long.
Cửa mở tam quan chiều nước Nhị,
Tường xây cửu nhận ấn non Nùng.
Trăm cây đủ giải màu sơn phấn,
Bốn mặt hoa đua vẻ đậm nồng.
Từ Lý đến nay bao thế-kỷ,
Văn-minh rực rỡ góc trời đông.
Nguyễn thế-Hiện
Trợ-giáo, Sap-mai, Phúc-yên

CLXV

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Cửa Khổng ai ai cũng dốc lòng.
Khói đạo ngát lừng trong vũ trụ,
Lò văn rực rỡ khắp non sông.
Sĩ làm phẩng phất bia Lê Lý,
Thành miếu ngang ngang dậy bách tòng.
Thế cục mặc dầu khi biến đổi,
Lửa hương vẫn giữ một nhọ phong.
Nguyễn mậu-Khiêm
Làng Kim-sơn, Bắc-ninh

CLXVI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn miếu còn in dấu Nhị Nùng.
Khổng-thánh đạo nguyên tôn-giáo cũ,
Lý-hoàng nền dựng đỉnh hương chung.
Lớp nhà Quốc-giám gương Thái Tử,
Bia đá cao-khoa sẽ Lạc Hồng.
Một nền tâm-hương hồn quốc-túy,
Rừng nho xin chớ phụ non sông.
Ng-Trác, tứa-phái, Bắc-ninh

CLXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ không nên để lạnh lùng.
Rực rỡ sân Trình cùng cửa Khổng,
Vui vầy nước Nhị với non Nùng.
Á Âu giáo-dục dâu thay đổi,
Thái Tử cung tường chớ bỏ không.
Nữ-giới chẳng quên nền cựu-học.
Về vang thánh đạo cõi phương đông.
Nguyễn Huệ, Badon

CLXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Miếu vũ trang hoàng tiếng cõi đông.
Mái mé cung tường còn Khổng Mạnh.
Về vang Nùng Nhị cảnh non sông.
Bất tự nhiên Âu Á ưng là khắc,
Nghĩa lý xuân thu vẫn cũng đồng.
Hà-nội khen rằng nơi trọng đạo,
Nữ trường mà cũng có nho phong.
Nguyễn-Ý, Badon

CLXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nguyên-khí xoay quanh cải Lạc-hồng.
Đền Lý lại phai tường phấn cũ,
Bia Lê mờ tỏ đá rêu phong.
Bao phen dâu bể lần thay đổi,
Mấy bực quan trường đã lễ dung.
Đạo Khổng cao như vừng nhật nguyệt,
Chiếu soi đnh sáng khắp phương đông

CLXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cổ thời nay vẫn kính sùng.
Trải Lý, Trần, Lê lượng đồng cũ,
Khắp đông nam bắc khói hương chung.
Cao nền thi lễ trần sông Nhị.
Vững vặt đi-luân đỉnh núi Nùng.
Mưa gió xuân thu thay đổi cuộc,
Cung tường đứng mãi với non sông.
Lê-thị Tiêu-cầm
90, Hậu-ninh, Sơn-tây

CLXXI

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Trước dựng nền ra tự Lý công.
Ba bậc cung-tường theo cửa hạnh,
Đôi vầng nhật-nguyệt chiếu non Nùng.
Gông hầu khoa giáp đường bao tả,
Thà Tử nguyên lưu bởi một dòng,
Thay đổi bốn triều hương bất ngát,
Gác khuê vẫng vặc để khêng cùng,
Nguyễn-văn-Lâm
59, phố Cửa nam, Hanoi

CLXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Dựng miếu Văn-tuyên tự Lý-công.
Trông dặng cung tường trên bến Tứ,
Ở nguyên đài các cạnh non Nùng.
Gác chuông nổi Diệm so cao thấp,
Ngọn tháp thành Loa đối sắc không.
Nhà học đền nhiều đông đạo khác.
Cũng tin đạo thánh một lòng chung.

CLXXIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn-miếu trang hoàng trải mấy đông.
Xây đắp cung tường thờ thánh Khổng,
Mở mang lễ nhạc nối vua Rồng.
Hai kinh văn hiến lừng nam bắc.
Một lối nho thu khắp Nhị hàng.
Cơ chỉ dựng nên tờ lệ đẹ,
Đến nay miếu-quốc vẫn tôn sùng.
Nguyễn-thị-Nga
Vinh-thành — Vinh-yên

CLXXIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu thánh còn đây tường vững không.
Tang hải đã thay bao thế-kỷ,
Cung tường vẫn vững với Nùng phong.
Bắt mở nét mực bia khoa-giáp,
Đạo ngát mùi hương mới Á-Đông.
Vào cửa miếu hay trong phái mộ,
Tổ-vương chốn ấy để thờ chung.
Ng-minh-Tụng
Làng Phú-thị, Bắc-ninh

CLXXV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn miếu nay xem đạo vẫn còn.
Lễ nhạc nền xưa tôn-giáo cũ,
Xuân-thu đôi trải khói hương chung.
Cung tường cao ngất vừng kim cổ,
Chuông khánh vui thay khoảng Nhị Nùng.
Thánh hóa khắc chi trời đất rộng,
Hợp gị Âu Á hạn Tây Đông
Tùng-sơn, Cha-đoan-Binh
47, Rue Maréchal Foch, Nam-định

CẢI CHÍNH

Về bài thơ số XL của M. *Bùi-hữu-Thúc* có hai câu thực rằng : « *Kinh xếp một phe in bát mực, Tường cao vài lớp rạp non sông* » chữ sông sắp lầm là chữ Nùng, mà chữ *Bùi hữu Thúc* lại sắp lầm ra chữ *Bùi hữu Chức* vậy xin cải chính lại cho đúng.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếc nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3563

VĂN UYỂN

Đêm hè nhớ bạn

Giăng sương bóng gieo đầu cành,
Riêng ta thơ-thẩn một mình canh [khuya.
Bạn còn, còn chuyện thiết tha,
Bây giờ bạn vắng, trường là hắt hiu!
Biết ai cùng rạo cảnh chiều!
Biết ai cùng tỏ những điều thương [thầm!
Biết ai là bạn tri âm!
Biết ai? ai biết? ruột tằm vò tơ.
Nhớ ai luống những ngẩn ngơ,
Ai oi! có biết ta chờ đợi ai?
Nhớ ai gieo lệ ngắn dài.

Thương ai

Thương ai chân lấm tay bùn,
Thương ai nhỏ bước phải chân lại [sau.
Thương ai gặp cảnh cơ-cầu,
Thương ai nhớ bạn ân-sầu năm canh.
Thương ai chẳng được học-hành,
Thương ai không có nghề lành kiếm [ăn.
Thương ai biết tội ăn năn.

Ai thương

Ai thương những kẻ biếng lười!
Ai thương đến đứa ngồi rồi bắt [lương!
Ai thương những kẻ đi lường!
Ai thương đến đứa biết đường không [đi.
Ai thương những kẻ ngu-si,
Ai thương đến đứa vô nghì bất nhân.
Vũ-nguyên-Bác.

Tương tiến tửu

(*của ông Lý-Bạch*)

Kia ngọn nước Hoàng-hà giới tuổi,
Đến bể rồi quanh lại được nào.
Ngán thay hương rạng thêm cao,
Tóc tơ thoắt bạc khác nào tuyết pha.
Khi đắc-ý chơi cho vui vẻ,
Ngẫm giăng tròn nỡ để bầu không.
Tài ta giời định có dùng,
Nghìn vàng tan hết như không lại về.
Hãy vật đá trâu dê làm yến,
Uống vừa ba trăm chén mới thôi.
Phàn-Nhan hai bác đứng mời,
Khuyên người gượng nhắc chén mồi luôn tay.
Em xin nhắc khúc này nỗi hát,
Thử ghé tai nghe lọt mấy câu.
Trống chuông cỗ ngọc nọ cầu,
Những mong say tít cần câu phỉ nguyền.
Kia các bậc thánh-hiền đều khuất dấu,
Chỉ có anh hay rượu tiếng còn vang.
Thuở xưa tiệc yến Trần-trường,
Chén vui hao phí muôn vàn nên đi.
Nhà chủ có ngại gì khiếm bạc.
Mua rượu về tôi bác làm vui.
Ngựa và cửa của mấy mươi,
Sai con đổi rượu cùng người giải sầu.

Vịnh nàng Tây thi

(*của ông Đỗ-Phủ*)

Cõi đời nước tiếng giai nhân,
Tây-thi có lẽ phong-trần mãi ru.
Ở khe nước Việt là có,
Thoát đầu cũng với vua Ngô sánh bày.
Khi hèn ai cũng như ai,
Lúc vinh hoa mới lắm người biết [nhau.
Phẩn tô đã có kẻ hầu,
Áo cái cũng chẳng bận đâu đến mình.
Vua yêu người lại thêm xinh,
Vua thương nọ kẻ chi mình phải [chăng.
Chị em phường nhuộm ai bằng,
Cùng xe có lẽ chơi chẳng được ra.
Thôi có hàng xóm đừng do,
Học đòi làm đồm bao giờ học nên.
Nguyễn-bá-Cung dịch

Tin Saigon

Máy bay vỡ bánh

Ngày thứ tư vừa rồi, một chiếc máy bay hiệu Marc Pourpe, do một viên chánh quản cầm máy, khi hạ xuống ở trước xưởng tàu bay thì bị bổ một bên bánh xe, chỉ hỏng máy mà không việc chi đến người.

Cọp vào thành-phố

Một người đánh cá ở Saigon đương bơi gần Marne có trinh cắm rằng đêm 28 Juillet có một con cọp con, hai lần chực đến bắt lợn của hắn ở bờ sông gần đồn Vinh-hội.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 1er Août 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 $ 50.

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 1er Août* 1923 3 °/₀ 57 75. — 4 °/₀ 1918 61.70. — 5 °/₀ 1915-1916 75.50. — 5 °/₀ 1920 91.60, — 6 °/₀ 1920 88.97.

Cuộc hành trình của quan Toàn-quyền Baudoin. — Quan Toàn-quyền và Baudoin phu-nhân cùng các quan đi theo ngài ở tàu *Min* đã lên bến Tourane chiều hôm qua lúc 2 giờ. Hồi 3 giờ ngài lại đi Quảng-ngãi đến 6 giờ rưỡi thì tới nơi.

Các quan đi đón quan Toàn-quyền thực thụ. — Quan phó Toàn-quyền Robin chiều hôm nay thì đi đường bộ vào Saigon để đón quan Toàn quyền thực thụ. Lúc báo sắp in thì ngài vẫn chưa định khởi hành vào giờ nào.

Quan Thống-soái Blondlat cũng với bà quan bà hầu Allut và Re and đã đi ô-tô vào Saigon từ sáng hôm qua.

Tin đường sá. — Đường thuộc-địa số 4 từ Na-cham đi Thất-khê nay đã đi lại được rồi. Nàng chỗ nào đường hẹp thì nên đi cẩn thận.

Con đường từ Tuất-khê đến Lung-phai vì nhiều chỗ lâu mà bị mất nghẽn.

Đài kỷ niệm chiến-sĩ trận-vong. — Theo như điện-tín của quan Thượng-thư thuộc-địa ngày 21 Mars 1923 thì nay nhưng một phần kha đất thuộc về Công sản Nhà nước cho thành-phố Hanoi để dựng một cái đài kỷ niệm chiến-sĩ trận-vong.

Phần đất ấy thuộc về cái Vũng tượng ở Hanoi giáp với đường Puginier và đường Félix Faure, diện tích là 3800 thước vuông.

Việc Colombo. — Ba hôm luôn, từ thứ bảy đến thứ ba vừa rồi, Tòa-án binh Hanoi có xử một việc rất lừng lẫy là việc viên quản Colombo phạm tội đồng tình với đội bốn Legros trong khoảng cuối năm 1919 và đầu năm 1920 biển giả mạo vào sổ lương của các binh lính Annam ở Pháp về, mà ẩn cắp tất cả là hai mươi hai vạn năm nghìn năm trăm ba mươi sáu *francs* tám mươi chín *centimes*.

Quan hai ngồi ghế ấy-viên của Chính-phủ có xin tòa kết tội Colombo 5 năm tội đồ cũng như tội Legros đã phải phạt trước. Tòa xét xong xử Colombo phải bị năm th.

Trường cao đẳng Pháp-chính. — Các sinh-viên trường cao-đẳng Pháp-chính thi đỗ tốt-nghiệp vừa rồi, nay được bổ tham-tá tập sự trong các ngạch sau này :

Ngạch Nam-kỳ : MM. Trần-ngọc-Thạch, Bùi-ngọc-Thọ, Lê-ngọc Chiểu.

Ngạch Ai-lao : M. Đinh-Tâm.

Ngạch Cao mên : Nguyễn-duy-An, Tạ-trung-Thu.

Ngạch Bắc-kỳ ; MM. Lê-si-Vi, Nguyễn-Đệ, Lưu-Trương.

Ngạch Trung-kỳ : MM. Ngô-thúc-Địch, Ưng-An.

TÌM CON

Năm 1907 tôi có người vợ lẽ, sinh được đứa con gái tên là Ninh. Sau người vợ ấy đem đứa con đi, rồi nghe nói cùng với người bồi tên là Mỹ ra Mó là người cùng quê với nó là làng La-phù, tỉnh Ninh-bình, đem đứa con gái ấy bán cho một ông phán làm tại Tòa án Hanoi. Hồi đó đứa con gái ấy mới lên 4 tuổi, tính ra đến nay thì nó vừa 17 tuổi.

Ngày tháng chín năm ngoái nghe nói tên Ninh có gửi thư mời mẹ nó ra chơi tại phố Sinh-từ, Hanoi. Tôi vẫn tìm kiếm mà chưa thấy tên Ninh ở đâu, nay tôi có nhiều con cháu đông đề, sợ sự cũng muốn thấy mặt tên Ninh và nếu có cần phải phụ-cấp đề cho nó nên người.

Vậy có lời đăng đây, xin ông bà nào cho tôi biết được tin tức, tôi sẽ tạ ơn, và hoặc tên Ninh có nghĩ tình cha con mà viết thư cho tôi biết chỗ ở, cho được gặp mặt, cho thỏa lòng ao-ước lâu nay.

Nguyễn-tất Tiên, ký-lục.
đối hàm Hàn-lâm Biên tu,
quartier de Phúc-am, ville Ninh-bình
3544

Ngạch thú-y. — Các sinh-viên trường Thú-y đỗ tốt nghiệp và mới được bổ thầy thuốc thú-y tập-sự theo như nghị-định ngày 26 Juillet thì nay tùy các quan thú-ấn các xứ bổ dụng như sau này :

1· Tây quan Thống-đốc Nam-kỳ bổ dụng : MM. Lê văn-Tư, Phạm-văn-Đông, Võ-văn-Du.

2· Tây quan Thống-sứ Bắc-kỳ bổ dụng : MM. Lê-Trực, Ng-tiến-Thọ.

3· Tây quan Khâm-sứ Trung-kỳ bổ dụng : M Ng-trọng-Tru.

4· Tây quan Khâm-sứ Cao-mên bổ dụng : MM. Ng-v-Chay, Ng-hữu-Vinh.

5· Tây quan Khâm-sứ Ai-lao bổ dụng : MM. Ng-v-Đào, Ng-đình-Đắc, Đặng-trần-Dung.

BÁN HAY CHO THUÊ

Có độ 2.000 thước đất, nhà xưởng, ở số 51, Quai Clémenceau.

Bán một nửa hay cho thuê. Hỏi tại 78, Phố Médicamen tr.Hanoi. 3684

Kỳ thi tuyển thư-ký vào ngạch văn-tự. — Kỳ thi tuyển thư ký tập sự vào ngạch văn-tự và công-sản trước định mở vào ngày 13 Août 1923 thì nay lại hoãn đến 13 Septembre 1923.

Kỳ này đặc cách cho những người không có các văn-bằng đã kể trong ngạ-định ngày 18 Avril 1919 cũng được ứng thi.

Chương-trình và thể-lệ thi, ai muốn biết thì cứ đến hỏi tại sở văn-tự (Sous-direction de l'Enregistrement) 59 phố hàng Trống Hanoi và các sở văn tự ở Đông-dương.

Mông thưởng kim-khánh. — M. Ng-văn-Thi, thị-giảng học-sĩ, thư-ký thượng hạng hạng nhì ngạch tòa Sứ, tòng sự tại nhà thương Bảo-hộ Hanoi mới được thưởng đệ tam hạng kim khánh.

Ông Thi rất có công với việc học hội Trí-trí. Ông có chân trong hội viên hội ấy từ năm 1899, và nhiều lần đã được cử vào hội-đồng trị sự, thì ông giúp cho hội được việc lắm. Nay ông được ân thưởng thực là đích đáng.

Lời cảm ơn. — Chúng tôi có lời trân-trọng cảm tạ các ông, các quan, các ông, các bà cùng các thân-bằng cố hữu đã tỏ tình luyến ái, cho đồ phúng viếng, gửi giấy chia buồn, cùng đi đưa đám.

Ông HOÀNG-KIM-BẰNG

Quản-lý hội Quảng-Hưng-Long
Hàn-lâm viện sáng phong
Bắc-kỳ tư-vấn Nghị-viên
Hà-thành Thương-mại Nghị viên
Bắc-thành Ủy-viên

Ngày 29 Juillet 1923 tức là ngày 16 tháng 6 năm Quý-hợi.

Trong khi tang gia bối rối có điều gì sơ suất xin các ngài bỏ quá đi cho.

Thân-mẫu	Nguyễn-thị-Thường
Cô-sĩ tử	Hoàng-kim-Khoa
	Hoàng-kim-Phụng
Cô sĩ-nữ	Hoàng-thị-Việt
	Hoàng-thị-Lân
	Hoàng-thị-Phác
Biệt	Hoàng-kim-Thoa
Tế-tử	Trần-ngọc-Nghĩa
Ngoại-tôn	Trần-ngọc-Tín

và hội Quảng-hưng-long đồng bái tạ.

Việc mật-thám thật với mật-thám giả. — Cái việc này mà trong báo đã nói ngày hôm qua thì nay hỏi rà như sau này :

Nguyên là một người nuôi vịt là Ng-v-Bai ở làng Bát-bối, tỉnh Hải-dương, bị mất cắp một nghìn hai trăm con vịt thì có đến kêu tại tòa Sứ tỉnh. Tên Trần-văn-Liêu là mật thám giả nghe được câu chuyện, liền đến bảo người hàng vịt cho tên Đặng-v-Hiếu là mật-thám 20 đồng bạc thì hắn bắt những đứa ăn trộm và lấy lại cả vịt cho.

Người hàng vịt đợi mãi chẳng thấy tin tức gì, đã mất 1200 con vịt lại đèo thêm hai chục đồng, liền làm giấy kiện cả hai anh.

Nay sở mật-thám xét ra là hai tên ấy quả đã ăn của người hàng vịt 20 đồng thì đã tống giam để đem ra tòa án xét.

VI ĐI XA MÁ BÁN,
DỊP TỐT NÊN MUA NGAY !

Một cái xe ô-tô kiểu nhỏ, 2 chỗ ngồi, chạy còn tốt lắm. đèn điện.

Giá : 800$00

Hỏi tại : Xưởng AVIAT, Hanoi.
3642

Nghỉ dưỡng bệnh. — M. Lê-quang-Vinh, thư-ký vỡ hạng ba được nghỉ thêm ba tháng dưỡng bệnh tại Hanoi kể từ ngày 1er Juillet 1923.

Nghỉ phép. — M. Bế-xuân-Tiết, thư-ký hạng tư tại Cao-bằng được phép nghỉ 29 ngày.

Thuyên chuyển. — M. Ng-xuân-Vũ, khán-hộ tập-sự tại Hanoi nay đổi đi Bắc-giang.

IMPRIMERIE TRUNG-BẮC TÂN-VĂN, HANOI

86 92

NỮ HẢI TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

Phạm-nét-Cẩn dịch thuật

Sơn-hạ nói :

Nếu thế thì được lắm, song có thật thế chăng? Bí-nhân nay cũng có một điều lo nghĩ, chưa biết ra làm sao? vậy đến hỏi để mong tiên-sinh chỉ bảo.

Vừa nói vừa đẩy cái ghế có máy tự-động lại gần Hoàng-sơn, rồi ngồi mà nói rằng :

Hoàng-sơn tiên-sinh! Vừa rồi các báo có đăng một việc rất lạ, đề là « Thân-sĩ bắt mỹ-nhân », cùng « Chốn Hoàng - đảo văn - nhân nhiều đối », vân vân!!!

Hoàng-sơn giật mình mà rằng :

Việc ấy mà sao các báo đã đăng chóng đến thế!!!

Nét mặt Hoàng - sơn bỗ khác hẳn, bỗ bỏi trên trán toát ra đầm đầm!

Sơn-hạ trông thấy mỉm mỉm cười thầm, Hoàng-sơn lại càng thọn thùng ấy nay. Liệu việc ấy giấu mãi cũng không được, chi bằng nói thẳng ngay ra, liền dịch ghế đến gần Sơn-hạ, ghé tai thưa mà rằng :

Sơn-hạ tiên-sinh! Tôi giờ thật chẳng còn mặt mũi nào! nhưng đáng sợ thay miệng tiếng thiên-hạ!

Sơn-hạ nói :

Ấy là công việc lúc khác! đợi khi thong thả sẽ bàn! nay đàm hỏi tiên-sinh, vừa rồi đang nghĩ về vấn-đề gì vậy?

Hoàng-sơn nghe nói, cuống quít không biết chừng nào, lác lên nét mặt bừng đỏ, rồi bỗn lỗn mà rằng :

Thực tôi chẳng nghĩ gì hết!

Sơn-hạ nói :

Giấy quanh không nói, cũng vô bổ cho tiên - sinh. Tôi trông thấy tận ruột tiên-sinh rồi, con mắt tôi cũng như cái gương soi, đã nhỏ đến đâu cũng trông thấy! Nếu không có được cái tri-thức ấy, thì giữ làm sao được chức Thám-phóng-trưởng là một việc rất cần! Bụng tiên - sinh bây giờ chẳng cũng muốn rắn hơn với Chi-phố phu-nhân chứ Hoa-phòng Thái-lang đó sao? Bí-nhân liệu việc như thần, tự vấn chắc không lầm lắm! Nếu quả như vậy! thì nay dương có cơ hội tốt để báo thù!

Hoàng-sơn nói :

Cơ hội tốt để báo thù?

Sơn-hạ nói :

Phải!

Hoàng-sơn nói :

Đối với Chi-phố phu-nhân hay là đối với Hoa-phòng Thái-lang???

Sơn-hạ đáp :

Được cả cặp!!!

CHƯƠNG THỨ XL

Hoàng - sơn cười dài ngẫm nghĩ, sực như đã biết ý Sơn-hạ, liền gọi mà hỏi rằng :

Cái kỳ kế của Tiên-sinh, có phải đem những chuyện trên bộc trong dân của Hoa-phòng và Thám-tuyết-tử mà đăng rõ lên báo chương đó sao? Nếu vậy thì cái cách vu-hãm ấy thật là kỳ-diệu!

Sơn-hạ nói :

Không được! đừng nói rằng Hoa-phòng cùng Thám-tuyết-tử không có cái vết xấu đâm bôn; dù có nữa thì ta cũng bà miệng mấu-quai! cái lịch sự Ô-mạo-nhâm có để Hoa-phòng không biết nói lại. Vậy ta cũng chẳng nên bới bèo ra bọ, càng thêm lắm chuyện lôi thôi!

Hoàng-sơn nói :

Thế thì dượng dịp báo thù! tưởng cũng khó mà làm cho nên việc!

Sơn - hạ đứng dậy, lắm lét nhìn quanh, sau đóng cửa lại rồi ghé vào tai Hoàng-sơn mà bảo rằng :

Chỉ bằng giết quách cả đi! Thế là xong chuyện!

Hoàng-sơn ngập ngừng giờ lâu mới cất tiếng hỏi :

Giết hai đứa ấy à!

Tiếng nói ra chiều kinh ngạc!

Sơn-hạ lại ung-dung mà nói :

Đối với Chi-phố phu-nhân thì còn thương được! Chớ đối với thằng Hoa-phòng mà còn cho nó ưu-du ở trần thế giới, thì nó còn coi ta ra gì!

Thằng ấy chẳng những là tinh-địch với tiên-sinh mà thôi đâu! Nhà báo ta mà đến nỗi sa sút như ngày nay, con cờ vì đâu! Tiên-sinh há lại không nhớ! Từ lúc thằng ấy dùng cái thủ đoạn thám-phóng, đò được việc Nữ-hải-tặc, tranh rành kẻ tóc chân to! đăng lên Đông-tây-điện-báo. Khiến cho khắp nước đâu cũng xôn sao nỏ nức, không ai là không hoan nghênh Đông-tây điện-báo, không ai là không khen ngợi Hoa-phòng Thái-lang. Lâm cho nhà báo ta chịu cái ảnh-hưởng rất to, mà chúng tôi lại là Thám-phóng-trưởng trong báo ta cũng bị ông chủ-nhiệm nhiều lần đối đãi lấy hai con mắt trắng! Cái thù ấy ghi xương tạc dạ, nào phải một ngày. Vả chăng ghét nó chẳng riêng gì báo ta! Các báo ở Kinh-đô, cùng các tay chủ bút trong báo-giới nước ta, ai cũng đem lòng căm tức.

Tiên-sinh chẳng qua là một người cầm tức nơa cả đó mà thôi. Vậy nay có một kế giết chết cả đôi, tiên-sinh gánh vác việc này cũng là việc thích đáng. Lúc nào gặp dịp tôi xin báo trước với tiên-sinh, chẳng hay tiên-sinh có được cái hàng-lâm đó không? cho tôi được biết!

Cặp mắt vợ của Sơn-hạ hơi chớp, sẽ liếc Hoàng - sơn, rồi lại nói tiếp rằng :

Nếu có cái hàng-lâm đó, mà không có tinh quả quyết, thì cũng chẳng làm trò gì!

Hoàng-sơn nghe nói, thần sắc tươi tỉnh, đứng dậy mà rằng :

Lòng tôi đã quyết, dù khó khăn cũng chẳng ngại gì! Và chăng tôi cũng đường dượng một bực trượng-phu, sao lại chẳng có được kiên tâm nghị lực. Mình chịu cái đại-nhục, đã bỗ Đông nước cạn, cũng khôn gột rửa cho trong! Thế mà còn lộng tiếng im hơi! người nào phải giống cầm giống thú!!! vậy thì Sơn-hạ tiên-sinh hỏi! xin tiên-sinh cứ dạy rõ cho tôi!

Sơn-hạ nói :

Dụng tiên sinh đã quyết, tôi thực lấy làm mừng! Vậy xin lặng mà nghe tôi nói.

CHƯƠNG THỨ XLI

Hoàng - sơn trong lòng hăng hái, bỗng nỗi trận lôi đình! lặng tai nghe, dường như vội không sao đợi được!

Sơn-hạ nói ;

Hôm qua tôi ở ga Tân-kiều, vừa gặp chuyến xe chạy đường Hoành-thạ đến. Trong xe có cả Chi-phố phu-nhân cũng xuống ga ấy, tôi nghĩ bụng không biết phu-nhân đáp xe đi đâu! Bỗng thấy Hoa-phòng Thái-lang ra đón phu-nhơn, rồi đỡ phu-nhân lên xe đạp, còn Hoa-phòng cũng đi xe đạp theo sau, giờ thoảng chóp qua, chóp mắt đã mất hút!

Hoàng-sơn thọn thùng mà nói :

Hai người đi đâu thế! Tiên-sinh có theo đò đó chăng?

Sơn-hạ mỉm cười mà rằng :

Tiên-sinh vẫn còn mù ghen à?

Hoàng-sơn đỏ mặt lên mà rằng :

Bây giờ là lúc nào? mà tôi còn luyến ái con người đó! cái tơ tình đó, nó đã hóa ra một làn mây trắng, theo chiều gió thổi, mà tan tác lên trên không rồi!

Sơn-hạ nói :

Bấy giờ tôi cũng có theo lét!

Hoàng-sơn hỏi :

Theo đến đâu?

Sơn-hạ nói :

Vào đình Thái-nguyên Nghĩa-hát-lang là nhạc gia Chi-phố Ngân-nhiễu.

Hoàng-sơn bất giác gật đầu nghĩ, rồi ngẫm người ra mà rằng :

Vào đình Thái-nguyên Nghĩa-hát-lang?

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC MÁY PHÁP
Máy kỹ-mĩ thượng hạng
Mặt số kim có chất độ-quang
BẢO ĐẢM 5 NĂM
Giá..... 5 $00
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2666

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đổi được, lại tiết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đi có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

» Nhà Bán-thuốc Bổ Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. «

Nay kính,
Ex. Montès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

Đào-đình-Mai đúc Kim-Diễn

Cơ-xá-nam (Bến phà Đen)
HANOI

Nay tôi mới mở xưởng, có làm tủ, bàn, ghế và các thứ, vân vân. Xin các qui-khách dùng gụ, lim, táp, cũng đủ cả. Giá tôi xin tính hạ và làm thực kỹ. Mới các qui-khách lại mua giùm cho hiệu tôi, xin cám ơn.

2694

Nhà máy đúc kẽm ở Quảng-yên cần những người thợ vẽ giỏi.

Hỏi ở đấy. 3641

Ngạch khuyến-hộ.— Các thầy khuyến-hộ tạm thời có tên sau này thì đến ngày 27 Janvier 1928 thì nay được bổ khuyến-hộ tập sự :

MM. Đặng-đức-Phong ở Thái-nguyên	
Lê-đình-Liên	Ninh-bình
Ng-văn-Hiến	Chợ-chu
Văn-đức-Hiền	Haiphong
Tạ-quang-Công	Hải-dương

Hiện bào chủ ông SHASSAGNE, 59 Rue Paul Bert, Hanoi, có cần dùng người thật thạo pha-chế về cửa hàng thuốc. Ai muốn mu làm việc ấy thì hỏi tại bản-quán.

CÁO BẠCH

Ở khu đất section K số 178 ở làng Thanh-Giám (Route de Sinh-Từ, N° 101, 1ème quartier) mà chúng tôi tậu của ông Guyot d'Asnières de Salins vào ngày 3 Août 1921 thời có ba ngôi mộ.

Nay chúng tôi cần dùng đến đất ấy, vậy xin bà-cáo xem ở gần ở xa có ai nhận ba ngôi mộ ấy không hễ nhận thời xin đến ngay mà cất đi chỗ khác.(xem trong văn-khế cũ để thương là mộ của người Khách họ Lý vì là người chủ trước mà bán cái khu đất 178 (section K) cho ông Guyot d'Asnières de Salins là ông Lý-Hòa-Thịnh và ông Lý-Hàn-Kỳ.

Chúng tôi hạn cho trong một tháng, kể từ hôm nay 31 Juillet 1923 trở đi, nếu không có ai nhận thời chúng tôi làm phúc tự khắc bốc lên nghĩa-địa Quảng-Đông ở Quảng-Bá (Hà-đông).

3643 Cay, Ninh et Cie
95, Route de Sinh-từ

Đơn kiện tại sở Cẩm. — Một người loong-toong sở Lục-lộ nhà ở hàng Bè có đơn kiện tại sở Cẩm rằng một người buôn bán ở hàng Mã mấy tên là Đức-Long lấy mất một cái phiếu Công-thái Đông-pháp 50 đồng.

Không phải chó dại. — Con chó lai của nhà số 4 bis đường Carnot, chiều hôm 18 trước cửa phải một đứa con gái lên 9 tuổi là Ngô-thị-Sửu nhà ở phố Dieulefils số 4 thì nay sở Thú-y đã xét ra không phải là chó dại.

Trộm cay cửa. — M. Ng-hữu-Long, thư-ký công-ti Vân-nam nhà ở đường Bovet số 27 trình rằng kẻ trộm cay cửa lấy mất 11 quần áo già 80 đồng.

VIỆC BẮC-KỲ

PHÚ-THỌ

Một cách chữa đàn bà ghen. — Ở phố kia có một nhà, vợ cả vợ lẽ vì ghen tuông mà sinh sự luôn luôn khắp trong phố ai cũng đều biết. Lắm khi thấy vợ chồng cãi cọ nhau thì bà cao thường đến can ngăn. Vừa rồi, không biết vì cớ gì mà bạn đêm lại cãi nhau rầm rĩ, y hẳn lại vì ghen cho nên ông chồng trói cả hai bà vợ vào một cột, rồi bỏ đó đi mất mấy đến buổi sáng hàng phố qua thấy vậy mới lại cởi trói cho hai người vợ. Ông chồng đến nay vẫn chưa thấy về. Có thể hẳn từ giờ mới hết chuyện ghen chăng?

Xác trôi. — Độ này là mùa nước ở sông Hồng-hà lên to, nên cái gỗ trôi về các nơi nhiều lắm. Có nhiều thuyền với cái thúng thẳng lại gặp một vài cái xác chết trôi.

HẢI-DƯƠNG

MỘT DỊP RẤT TỐT

Muốn bán một cái xe moto « Indian » có kèm thêm một cái xe ở cạnh (Side-car).

Hỏi tại : Hôtel du Commerce Haiphong. 3639

PHỦ-LÝ

Trộm như rươi. — Thành-phố ta đô này lắm trộm quá, ngay đêm mới rồi cũng có kẻ trộm vào nhà M. Phán-Trác ở phố Tân-khai bỏ bà chết mất con chó, mang cả người nhà biết, nên quan gian phải lên ra ngay, mong sở Tuần-cảnh nên lưu tâm mà trừng trị bọn này, kẻo nữa kẻ có của ở thành-phố ta cũng khó được đêm nào là ngon mắt.

Thuyền chuyển. — Ông Nguyễn-đình-Hòe, ký-lục tòa Sứ Hà-nam, nay có giấy đổi đi Hà-giang.

Lắm trẻ. — Chiều hôm mới rồi, có hai cô thiếu-nữ đi xe đạp đi chơi mát; nhơn nhơn cười nói, rất có vẻ tự-do, cũng tưởng là chị em trong xóm Bờ-hồ, tế ra lại là con nhà tử-tế! Ấy chết! con nhà tử tế sao lại thế? hay là các cô muốn bình quyền với mấy cậu Bột diện xe quanh phố mặt trơ mày trẽn, để tỏ ra rằng cái thể-đoạn khinh-khiện cuồng dại của các cô thiếu-nữ chẳng kém gì bọn ăc-thiếu đó chăng? Ôi! Thời đại văn-minh! lắm trò nhố thực!

Cuộc Đấu-xảo Mỹ-nghệ

Hội Khai-trí-Tiến-đức định cuộc Đấu-xảo Mỹ-nghệ của hội tổ-chức ra, bắt đầu từ ngày 1er Novembre 1923.

Các đơn xin dự cuộc Đấu-xảo thì nhận từ nay cho đến 30 Septembre 1923 thì thôi.

Còn các đồ Đấu-xảo sẽ nhận tại nhà hội-quán ở phố hàng Trống từ ngày 20 đến ngày 25 Octobre 1923.

Ai có đơn dự cuộc Đấu-xảo hay muốn hỏi điều gì về việc ấy thì viết thư cho ông Trưởng ban Mỹ-nghệ là Monsieur HIÉROLTZ, Directeur de l'Ecole des Arts appliqués à Hanoi.

VIỆC TRUNG-KỲ

THỪA-THIÊN

Án mạng. — Mới đây bản quán có đăng việc án mạng ở làng Mỹ-lợi thuộc huyện Phú-lộc, một người chết nằm dưới ruộng mà lại mất cả bộ thận nang, tinh nghi là có kẻ âm sát, chứ không phải sa chân ra vũng gì mà chết. Nay ấn ấy nhà Phú-lộc đã xét ra được nguyên-do như sau này:

Thị-Định có người một đứa ở-tớ, một bữa kia đứa ở xin chủ về đòi mấy quả ngày rồi mà không trở về nhà chủ. Thị-Định giận lắm, đợi đến khi về liền lấy roi đánh. Rồi thay! trong cơn giận dữ đánh lỡ tay đến nỗi thằng ở phải rách đái chảy nước ra mà chết.

Chồng Thị-Định là Trần-Tị chạy còn là Trần-Chát lo sợ, tính bỏ đầu không đem liệu gọi cha thằng ở tớ đến mà khẩn-khất: và kể lể sự rõi ro rõi cho Trần-Tuy 20 đồng để xin tư bỏ và tư hòa với nhau không cho làng xóm biết, việc trong nhà xử trí như vậy nghe cũng êm, nhưng còn cái tử thi kia thời khó liệu. Chúng toan đem ra sông thả để mượn cớ là chết trôi, nhưng lại sợ đến khi quan khám thời chỗ thương rách dái kia không dấu được mà rõi trước sau cũng phải ra mối thời khổ to. Cho nên chúng lại bàn thôi xẻo đái luôn cái ngọc hành và thận-nang rồi đem tử thi thả xuống nước lựa chỗ mà để cho rươ họ rỉ lăng rác rỉa mất đái, làm như vậy là có ý để đến khi quan khám sẽ đoán là bị các giống cầm thú ăn mất đi trong khi cái tử thi phình lên 2 3 ngày ở dưới nước.

Nhưng thiên bất dung gian. Khi cha con Trần-Tị vác cái tử-thi đi. Chúng cũng sợ hãi lắm cho nên không kịp đem ra bờ sông mà lại chỉ đem đến một tiệm ruộng có nước xấp xấp mà để. Ý chừng lại sợ người ta trông thấy cái chỗ có dấu xẻo kia, cho nên chúng lại vận lưng quần kín cho cái tử-thi, mãi có 5, 6 ngày mới có người biết, thời rưởi lăng sâu bọ đã ăn rác sẻ nát ra nhiều chỗ. Chúng cũng có ý mừng rằng quan không biết đâu đến chỗ thương tích nữa, vì sâu bọ đã phá nát cả. Nhưng dẫu sao mặc lòng, mà khi quan đến khám cũng chỉ nhờ có cái quần vẫn còn chật và bọ ngoại thân kia mất mà đoán ra được nguyên do. Đến phạm tội phải thú phục mà oan kia cũng được thân.

Nay muốn biết vì sao mà chúng lại bày ra lắm chước để lừa quan, thời nguyên do là bởi năm trước cũng làng ấy có một mụ mẹ giận con, đánh lỡ tay rách bộ thận nang mà chết, sau chúng muốn trốn tội, bèn lấy dây buộc cổ cái tử-thi rồi treo lên cây, lại lấy phần mà bôi vào sau bận môn là cách người thắt cổ thường hay có những hình-trạng như vậy.

Khi quan đến khám thời cả nhà lại và ai ai cũng cho là nó tự thắt cổ mà chết và những hình-trạng lý đối với sách tẩy-oan đã dạy thời cũng chẳng sai thú gì. Nhưng quan huyện có ý tinh, xét biết được dẫu buộc cổ lẩy là tự tay người khác buộc và lại buộc sau khi chết, và cái phần tích kia là cũng bởi tay người người bôi vào, lại xét ra được cái tử thương kia ở dưới hạ-nang.

Nhờ cách xét nghiệm tinh tường ấy mà không đến nỗi làm việc vô lại oan kia cũng được thân.

Nay cũng quan huyện ấy bọn này vì sự quan khám ra được chỗ tử-thương, cho nên mới cất cổ ngỗ-hành và bỏ thận-nang rồi để cho rõi-bỏ ăn rác có ý làm cho khó việc khám nghiệm và đánh lừa quan. Ngờ đâu chính cái cách đánh lừa đó lại là cái mối tuyến dẫn cho quan có ý tinh để tìm ra được manh mối. Đến nay cả cha con vợ chồng gông đóng trong mang, trăm đường khổ sở, mà lại lụy lây đến cả bàng cận họ hàng mà tội mình lại thêm mà không được giảm. Ôi! một cái tội nhỏ chưa gỡ xong mà lại mang thêm một cái tội lớn nữa.

Việc Nam-kỳ

CHỢ LỚN

Mắc điếm rồi chớ gì. — Hôm 21 tây có một tên Lèo tên là Thao-Bua, 17 tuổi, buôn bán tại Khong đi với hai tên Cao-mên Sœur và Dang tới Cholon.

Tên Lèo, Thao-Bua này vẫn ở trên Lèo xuống đây đặng đem vàng cho cô nó lem bạn với một ông Tây. Trong lúc đi dưới tàu nó mới chuyện nói các mục-đích hành-trình nó nhưng nó không biết nhà cô nó ở đâu. Có một tên Cao-mên lại nói rằng nó biết nên có dẫn tên Thao-Bua đến Cholon lại nhà một tên Choum mà ngủ một đêm, vì tối rồi khó mà đi lại nhà ông Tây cho được. Tên Cao-mên ấy lại nói vàng bạc nếu để vậy thì chẳng phải mất, nó biểu đưa cho nó cất giùm cho.

Thao-Bua tin như lời bèn giao cho tên ấy cất vòng vàng ấy cả thảy chừng 1500 đồng bạc giao trước mặt tên Choum. Rạng ngày sau Thao-Bua đòi lại thì ba tên Cao-mên nói không biết vòng vàng gì cả.

Cô bóp bay đến bắt tên Long kêu là Choum gái đem nhà Quan-nguyên-Long và tên Soar. Hỏi hai tên ấy thì chúng nó khai rằng không hay biết gì việc vàng bạc đó hết, xét nhà thì cũng không thấy. Còn tên Cao-mên nữa là tên Dang thì trốn mất rồi.

BIÊN-HÒA

Rắn ghé gần. — Ông Bonnemaison 22 Juillet có tiếp được dây thép nói rằng có một người Annam bị xe-lửa cán tại cây số 34330 nên ngài liền đến nơi thấy một phần cái thây nằm trong một vũng máu. Cách xa đó vào một cái bốp trong ấy có cái giấy thuế thân tên là Ng-Long, 39 tuổi Còn cách hai thước ngoài đường xe-lửa phía tay mặt thấy có một cái bốp cũng và bìu cũng bị đứt, phía tay trái thì thấy cái đầu.

Gộp cái thây lại rồi giao cho làng Bình-trước chôn cất.

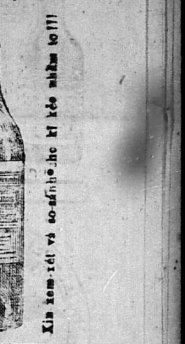
KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin cảo ngài mua báo khi có việc gì viết thư đổi hỏi bản-quán, thì cho biết mấy số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là giữ cho bản-quán cái giấy quán ấy, để cho người làm để tìm kiếm. Cảo cáo ngài thương hay kỳ tên cẩn tắc, hoặc thác quê, hoặc sau đọc được, thành ra nhiều khi không biết gì mà tìm kiếm.

Rượu-bổ-đào:

• TONIQUE TONKINOIS •

Có từ chứng-chỉ ban khoa của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chớ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lọ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem tới về công-hiệu thì khỏe mạnh ngay!!!

Ngày mồng 7 tháng sáu, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Một-các gặp lời chiếu phê rằng :

Chiếu may đoi được phòng cần MONTÈS qui-đang, có xét nên mới lĩnh rượu bổ để từng ngự dùng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, truyền lục phát thị phẩm cho qui được phòng chế-dâng để tỏ thanh-ý.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư có bổ sung.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thời cầu quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bọn cao 3 quan nên chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không biết thời xin biên sổ kính giọng vàng có hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chân tôi thấy giữ		giá trước	5$ 40	nay	4$ 40
—	id	có kim ly	—	6 00	— 5 00
—	id	kim thép và kim vàng	—	4 20	— 3 20
—	id	vuông thực xinh	—	7 20	— 4 20

Hễ các quý-khách chiếu cố cho thì cái mà không hớt giá, chiếu giá trước) thời xin kính tặng 1 cái khăn quàng vàng đủ mới và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiếc cước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang, HANOI
2949

Số 2

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài phú ngọc phùng châu, lại giữ được gia trong tuyệt sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì ấu biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo hà có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Tổ ngự-sử nói :

— Mấy hôm nay tôi vẫn muốn đến chỉ vì việc quan bận quá, thành ra nỗng phụ lương-thời.

Ba người vừa nói chuyện vừa bước vào trong nhà, cởi bỏ áo ngoài, rồi pha trà nỗng. Khi nỗng trà xong, *Bạch* thái-thường mời vào trong thư-phòng xem cảo.

Quả-nhiên các chậu hoa bày hai dãy dài, vàng sắm trăng ngần, trông rất ngoạn-mục. *Ngô* hàn-lâm *Tổ* ngự-sử đều tấm-tắc khen-ngợi rồi cùng nhau ngoạn thưởng.

Bạch thái-thường sai người nhà dọn rượu cùng nỗng. Uống được mấy chén rượu, *Ngô* hàn-lâm nói :

— Thứ hoa này dẫu đưa đẹp khoe tươi, nhưng trông vẫn có vẻ tao-nhã, khiến người phải kính-mến, thì-dụ như hai niên-huynh cùng đệ đây, dẫu đang tại chức làm quan thật, nhưng ngày nào cũng ngâm thơ nỗng rượu, cũng nhàn vui-thú. chẳng khác chi ở cái cảnh lâm-tuyền. Không đến nỗi như *Dương* ngự-sử kia là kẻ tục lại, chỉ hàng ngày xu-thừa bọn quyền-quí, để mong được thăng quan tiến chức, chẳng khỏi bị hoa-thần chê cười vậy.

Bạch thái-thường cười mà bảo rằng :

— Đã đành rằng thế, nhưng chỉ sợ hẵn lại chê chúng ta là không biết làm quan chi khư-khư giữ một chức quan thanh-đạm này, rồi cũng cùng cỏ cây mục-nát.

Tổ ngự-sử nói :

— Thế thì bọn bọ cười ta, thành ra có lý, mà ta cười bọn bọ, chưa chắc đã khỏi sai lầm !

Ngô hàn-lâm nói :

— Tại sao niên-huynh lại bảo là ta cười bọn bọ, chưa chắc đã khỏi sai lầm ?

Tổ ngự-sử nói :

— Chốn kinh-thành này nguyên là một cái trường danh-lợi, bọn tranh danh bám lợi mỗi năm đến đây, còn như chúng ta đã không tham phú, cũng không cần vui. Vả như *Bạch* niên-huynh cũng đệ đây lại kiêm-hoài không có con trai thì hà-tất lần-lật ở đây làm chi, để mua lấy tiếng chê cười của thiên-hạ !

Bạch thái-thường thở dài mà nói rằng :

— Niên-huynh nói rất phải ! nhưng tôi hà lại không hiểu được như thế hay sao, chỉ vì có một nỗi riêng, còn phải quanh-quẩn chốn này, chứ quyết không phải tham về cái hối bạc đai vàng này vậy.

Tổ ngự-sử lại nói :

— Hai niên-huynh may gặp ở chốn quan nhàn-tản, còn có được nhiều thời-giờ để ngâm thơ nỗng rượu, chứ như tôi đây làm ngự-sử là một chức quan cần phải nói, mà gặp thời vụ này, muốn nói không được nói, mà muốn im cũng không được im, thật đã khó lòng. Tôi chỉ đợi thánh-thượng sách-phong, rồi sẽ tìm một chức ngoại-sai, để tránh xa chốn này thì mới hả dạ.

Ngô hàn-lâm nói :

— *Đường-nhân* thuở xưa có hai câu thơ, nghĩ cũng đã hay ! câu rằng: « Nhược vị lý hiền cầu, sơn-trung hữu thử hoa » nghĩa là nếu có lòng vì các, chân núi chẳng thiếu chi. Có lẽ cũng vì cảu nói của *Tổ* huynh ngày nay mà làm ra chăng! Chúng ta nếu chỉ thích xem hoa nỗng rượu thì thiết-thưởng chi nên về làm ở trong nội là phải hơn cả.

Ba người vừa nói chuyện vừa nỗng rượu, chẳng nhau tâm đầu ý hợp, bỗng có cái hứng làm thơ. *Bạch* thái-thường gọi người nhà lấy nghiên-mặt để chúng *Ngô* hàn-lâm và *Tổ* ngự sử làm thơ thưởng cúc.

Ba người vừa toan cầm bút viết thì nghe báo có *Dương* ngự-sử đến, ai nấy đều không được vui. *Bạch* thái-thường ngẫm lại mấng tên tính hầu rằng :

— Bay xuân thật ! Đã biết ta cùng bạn quan nỗng rượu ở đây thì sao không chối là đi vắng !

Tên linh hầu bẩm rằng :

— Bẩm quan lớn ! chúng con đã toan chối là đi vắng nhưng tên linh hầu quan *Dương* ngự-sử nói là phải đi đến đình quan *Tổ* ngự-sử hỏi, cho nên biết rằng quan *Tổ* ngự-sử rời rượu ở đây. Vả ngài đã trông thấy kiệu và nguyên của hai quan tại ngoài cửa thì không thể chối được.

Bạch thái-thường còn ngần-ngừ chưa dứng dậy, bỗng thấy lại có một tên linh hoảng-hốt chạy vào bẩm rằng :

— Quan *Dương* ngự-sử đã đi vào nhà khách !

Bạch thái-thường bất-đắc-dĩ phải đứng dậy, chẳng huồn thay mũ, cứ mặc bộ áo thường ra tiếp. Nguyên *Dương* ngự-sử tên gọi *Dương-đình-chiếu*, tên tự là *Tế-du*, người phủ *Kiến-xương* tỉnh *Giang-tây*, vốn cùng đỗ một khoa với *Bạch* thái-thường

Dương ngự-sử là người nói năng thô-bỉ, tâm tính giảo-quyệt lại hay làm ra mặt biển-hiệt, chỉ thêm khiến cho người ta sinh ghét.

Hôm ấy vào đến nhà khách, trông thấy *Bạch* thái-thường, liền nói :

— Niên-huynh tế-lễ thật ! Cùng là bạn-hữu cả, cớ sao lại kể hậu người bạc ! Niên-huynh nhân có mấy chậu danh-hoa, mời *Ngô* huynh và *Tổ* huynh đến thưởng thì không gì mà không cho gọi tiền-đệ một tiếng. Chẳng lẽ tiền-đệ không phải là bạn đồng-niên hay sao !

Bạch thái-thường nói :

— Đệ cũng muốn mời niên huynh đến thưởng, nhưng sợ niên-huynh bận việc quan, không rỗi thời-giờ mà làm những việc vô-ích. Vả *Tổ* niên huynh cùng *Ngô* xá-nhân cũng là ngẫu-nhiên tới đây, chứ không phải đệ có sai người đến thỉnh. Bây giờ xin niên-huynh hãy cởi bỏ áo ngoài cho mát.

Dương ngự sử tức khắc gỡ bỏ áo ngoài, chẳng đợi cho pha trà nỗng, liền đi thẳng vào chốn thư-phòng. *Ngô* hàn-lâm cùng *Tổ* ngự sử trông thấy, đều phải đứng dậy nghênh-tiếp rồi nói :

— *Dương* tiên sinh hôm nay có sao lại cao-hứng tới đây ?

Dương ngự sử trước vái chào *Tổ* ngự-sử rồi nói :

— Niên-huynh có cái hứng-thú riêng, thì mà giấu đệ, không cho đệ được dự !

Sau lại vái chào *Ngô* hàn-lâm và tạ ơn mà rằng :

— Hôm trước nhờ có cái đại-tài của tiên-sinh nhuận-sắc cho, thật là điểm thiết thành kim (1), sang hôm nay đệ đưa bài văn ấy sang mừng quan *Thạch đô-đốc* thì người rất vui-vẻ, lại có phần kính-trọng đệ hơn mọi ngày.

Ngô hàn-lâm mỉm cười mà đáp lại rằng :

— *Thạch đô-đốc* vui-vẻ là cảm cái cao tình hậu lễ của tiên-sinh, chứ vị tất đã vì mấy câu văn-chương ấy vậy.

Dương ngự-sử nói :

— Đệ chỉ chiếu lệ làm một bài thơ văn sang mừng mà thôi, chứ có biết lẽ gì đâu ! *(Còn nữa)*

(1) Nghĩa là điểm sắt hóa vàng, là ý nói câu văn dùng đó mà chữa hóa ra hay vậy.

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM THIẾT HIỆU LÀ

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của ông lương-y GUILLIÉ

Từ năm mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế được của quan lương-y Guillié lấy làm thần hiệu trong chứng bịnh MỆT PHỔI, đau trong TỲ VỊ, đờm nhớt, TRÁI TIM, BAN GAN, ĐAU BỤNG, SÌNH-HƠI ĐẦY DA, hoặc CHÓN NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO DAI, BỊNH CÙM, GIỮ CUỘC HOÀI-THAI và bịnh của TRÔNG LÁI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rất tiện mà hiệu nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Không bịnh gì mà ĐỜN BẠN hay là MẤT phải trải uống cho hay lắm.

Bởi là thuốc trị đàm nên mà không có Giấy tên Paul GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ

THUỐC HOÀN XỔ

Cũng cũng rất trọng như ELIXIR TONIQUE Antiglaireux của quan lương-y Guillié.

Chính chế tại hiệu thuốc nổi tiếng của PAUL GAGE FILS, ancien interne des hôpitaux de Paris, breveté de l'Académie de médecine, ancien lauréat de la Faculté de médecine de Paris, ancien pharmacien-major de 1re classe, chevalier de la Légion d'honneur, 26, rue Vivienne, à Paris.

Và trong các quyển thuốc tiếu có bán

Hiệu **GIU-ICH** *tức là Công-ty* **CHU-VĂN-MINH** *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tốt để các mài đặt dấu* **CON GÀ VÀNG.**

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, nên dùng-hảo chiếu cố nội hóa, các nhà thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ gửi tức biếu ngay.

壽醫林桂張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh tới tĩ) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như còn đến khi đại-tiện xong rồi thì lưu-huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nề sau khó chữa.

Khi sưa chữa bệnh này đều đáng đau sót cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi dụng tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi mạn lự-kỳ rụng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì-giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến :

M. TCHUONG-QUAY-LAN

24, Phố Hàng Bồ. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.

Các tỉnh xa đến xin hẹn tiếp.

Thư từ xin trả lời ngay. 2080

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,

Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON

Giá mua đồng niên : **5 $ 00**

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người.

Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng lý-thú.

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nên các ông đã dùng đủ các mánh thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc hiệu **POMMADE ROYER**, dùng có ngay lập tức mà chóng khỏi liền.

Ở Paris bán tại hiệu bào chế **DUPEY, 105, R. St Martin.**

Ở Hanoi bán tại hiệu **Bà. CHASSAGNE**

TAM-TINH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tinh y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh cần biết đích xác ; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh ngay-trọng, bệnh để lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách linh hóa giao ngân ; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo càng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi :

Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, loãng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, ta tị, cam cứu mụn, đau mắt màng mộng, mỗi chai 2 hào.

Đại-lý : Hiệu *Vạn-An*, Phố Yên-thái, tỉnh Yên-báy ; hiệu *Linh-Sơn*, chợ Dương-đình, huyện Chí-linh. 2067

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Hai sự rất ghê gớm ở bệnh lậu là : 1°) sốt đi và mất đường sinh dục. Cái co-quan chính nó làm cho mất sức khỏe và những hại sinh dục dễ bén ra như hại sinh dục của các người già. Không còn gì sợ hãi hơn là một người trai trẻ mà không sinh được những con mắm-mọp ? Vậy thì phải nên quan phòng các chứng xảy ra ở bệnh lậu và phải nên kịp chữa ngay khi mới bắt đầu có mủ. Nếu mới thấy trong đường tiểu tiện hơi đau, thì phải nên chữa ngay và phải nên giữ gìn những co-quan khác, hàng-quang, quí thận cho khỏi mắc bệnh về sau nữa.

Người ta đã có sách chữa rất công-hiệu là thuốc *Santal monal*. Dùng trong mấy tôm cũng là hết đau đớn, hết sưng cường nữa liệu và khỏi ngay lập tức. Thuốc *Santal monal* này đang ở các nhà thương khắp hoàn cầu, vì nó là một thứ thuốc rất quí rất hay. Nó lẫn vào với nước tiểu và làm cho nước tiểu thành ra xanh, làm cho sạch những mụn con mọe ở các co-quan, như thế bệnh lậu khỏi ngay lập tức.

Ở nào không bán chữa ta đều có bán rẻ. 2056

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐỒNG GIẤY

58-62, phố Jo-đin (Rue des Pipes) Hanoi.

Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1922.

Có catalogue riêng qui-khách muốn xem xin viết thơ về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được !

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xây-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu,** hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2 $ 25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Hiệu Gó-đa cũ ở phố Tràng-tiền, Hanoi

TỪ THỨ TƯ 1er CHO ĐẾN 10 AOÛT :

Bán chiêu khách những đồ dùng để rửa mặt nước hoa, mùi-soa, mũ, giầy, đồ khâu, đồ làm bếp, đồ vệ-sinh, các hóa-chất, đồ điện

Gian bán đồ ăn và gian bán rượu

BÁN CÁC ĐỒ MỚI SANG KỲ TÀU VỪA RỒI

Xin xem giấy khai giá hàng cùng chỗ bầy hàng

MUỐN BÁN

Một cái xe độc-mã cao-su bánh gỗ thực đẹp đằng sau có ghế cho bồi ngựa ngồi

Xe và cương còn mới nguyên

GIÁ HẠ

Lại hỏi : 7, Bd Bobillot, Hanoi

2080

MỘT NGƯỜI KHỎE LẠ

NGƯỜI ĐI SĂN. — Chẳng cần phải dùng súng cũng đánh nổi sư-tử. Uống một cốc **QUINIUM LABARRAQUE**, thì khỏe lạ thường như thế.

Sau mỗi bữa cơm uống một cốc con rượu Quinium Labarraque, thì chẳng bao lâu mà người ốm nhọc đến đâu cũng bồi sức lại được. Những bệnh mệt nhọc, những bệnh xiu nằm liệt giường, dai dẳng đến đâu cũng đều được một cách chắc chắn và êm đềm. Dùng thuốc ấy thì những bệnh nối dai dẫn dần cũng chẳng bao lâu mà khỏi.

Vì vậy, những người yếu đuối, hoặc vì đau ốm, hoặc vì làm lụng khó nhọc, hoặc có việc gì thất quí mà thân thể phải suy nhược ; những người thanh niên lớn lên chóng quá mà sinh ra kém sức khỏe, con gái không lớn lên được, đàn-bà sau khi sinh sản, ông già bà cả thấy thể yếu đuối, những người mắc xin hoặc lao-lực quá sức, đều nên uống rượu **Quinium Labarraque**. Nhất là những người mới ốm khỏi lại càng nên uống lắm.

Các hàng bào chế đều cũng có bán rượu thuốc **Quinium Labarraque.**

Chính-điểm : Maison FRÈRE, 19, Rue Jacob, Paris.

華 PAO-VA 寶

24, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八十路門省潘行內河東京

Những tờ kính-trình các quý khách hiện vẫn nay chúng tôi mới có sung : 1° Một bọn đồ ngọc nữ tốt như là quả cầu chạm rồng, vàng, điều kết thoòn là, đào, vân vân.

2° Một bọn nhẫn kính đủ các thứ mặt, mặt đen, mặt trắng, mặt vàng, mặt mài là cây, vân vân. Lại có cả nhẫn kính gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân, quá xuống đến bọ mà đeo những nhẫn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả, quít đeo tay, đồng-hồ bọc cương, đồng-hồ bàn thước, đồng-hồ chăm-chỉm, vân vân.

4° Một bọn nhẫn sơ, đồn sơ, lọ sơ, bút sơ, bỉ sơ đủ thứ-kiểu hay là bầy sánh cũng được và tử kính vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bảo-kinh sang.

Cúc thứ hàng mới sang kỳ này chúng tôi xin bán bọ giá, mong ngày nào quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Cần cáo đủ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chảo cáo qui-khách cũng đi tường sẽ rõ.

Cần-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà cần người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giấy có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi han điều gì xin cứ viết thơ cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ông nói số 367 2073

Các bệnh bỏng, thổ, chuột rút, đau dạ dầy, vân vân... dùng thuốc

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.

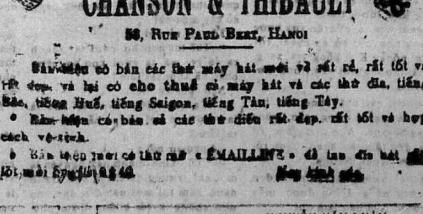
Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán : 0$85

Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Gô-đa và hồ Hoàn-kiếm trông sang

CHANSON & THIBAULT

56, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới và rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản-hiệu mới có thứ mũ « EMAILLÉE » đã tan đi hết rồi, mới lại vừa mới có.

Imprimerie du Trung-bắc Tân-Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)